Силабус освітнього компонента
Програма навчальної дисципліни

Оцінка впливу на довкілля

Шифр та назва спеціальності
183 – Технології захисту навколишнього середовища

Інститут
ННІ Механічної інженерії і транспорту

Освітня програма
Технології захисту навколишнього середовища

Кафедра
Хімічна техніка та промислова екологія (154)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Обов'язкова, спеціальна (фахова)

Семестр
5

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Філенко Олеся Миколаївна
Olesia.Filenko@khpi.edu.ua
К.т.н., доцент, доцент

Досвід роботи – 21 рік. Автор та співавтор понад 50 наукових та навчально-методичних праць.
Провідний лектор з дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка», «Екологічний контроль та аудит, управління екологічними ризиками», «Екологічний менеджмент», «Екоінновації в створенні нових технологій»
Детальніше про викладача на сайті кафедри

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на формування знань про проведення оцінки впливу на довкілля діяльності підприємства що планується або працюючого підприємства та виявлення його впливу на навколишнє природне середовище, та здоров'я людей.

Мета та цілі дисципліни

Освоєння діяльності спеціально установлених державних органів, еколого-експертних формувань, набуття навичок щодо проведення науково-обгрунтованої оцінки об'єктів експертизи вимогам екологічного законодавства, санітарним вимогам, будівельним нормам і правилам тощо. Задачі вивчення дисципліни зводяться до розгляду вихідних чинників, які необхідні для прогнозування впливу об'єкта оцінки впливу на довкілля чи ситуації на навколишнє природне середовище та здоров'я людей та забезпечення високого рівня захисту довкілля і сприяння сталому розвитку.

Формат занять

Лекції, практичні роботи ,розрахункове завдання, консультації. Підсумковий контроль - екзамен

Компетентності

ЗК-2 Знання і критичне розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК-6. Здатність розробляти та управляти проектами.

СК-4. Здатність здійснювати контроль за забрудненням повітряного басейну, водних об'єктів, ґрунтового покриву та геологічного середовища.

СК-8. Здатність до забезпечення екологічної безпеки.

СК-9. Здатність оцінювати вплив промислових об'єктів та інших об'єктів господарської діяльності на довкілля.

Результати навчання

РН-5. Вміти розробляти проекти з природоохоронної діяльності та управляти комплексними діями щодо їх реалізації.

РН-10. Вміти застосувати знання з контролю та оцінювання стану забруднення і промислових викидів, з аналізу динаміки їх зміни в залежності від умов та технологій очищення компонентів довкілля.

РН-14. Вміти обґрунтовувати ступінь відповідності наявних або прогнозованих екологічних умов завданням захисту, збереження та відновлення навколишнього середовища.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: "Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій.
На практичних заняттях використовуються репродуктивні та проблемно-пошукові методи навчання, використовується проєктний підхід , ігрові методи та акцентується увага на оцінці впливу на довкілля.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Загальні положення та поняття про ОВД.

Передумови виникнення ОВД. Базові підґрунтя для проведення ОВД. Світовий та європейський досвід ОВД. Основні суб'єкти оцінки.

Тема 2. Види діяльності, що можуть значно впливати на довкілля..

Категорії планованої діяльності. Особливості проведення ОВД під час сільськогосподарського та лісогосподарського освоєння земель, на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах. Терміни та етапи проведення процедури оцінки впливу. Єдиний реєстр оцінки впливу на довкілля. Принцип відкритості та доступності інформації в процедурі ОВД.

Тема 3. Процедури публічності та збирання інформації

Повідомлення про плановану діяльність, що підлягає ОВД. Визначення альтернатив планованої діяльності. 3. Скоупінг в процедурі оцінки впливу на довкілля. 4. Роль та участь громадськості в процедурі ОВД. Зауваження та пропозиції громадськості на повідомлення.

Тема 4. Звіт з ОВД .

Структура Звіту. Екологічний моніторинг у процедурі ОВД. Громадське обговорення Звіту з ОВД. Проведення громадських слухань. Звіт про громадське обговорення.

Тема 5. Висновок з оцінки впливу на довкілля.

Врахування результатів оцінки впливу на довкілля в рішенні про провадження планованої діяльності. Відмова у видачі висновку. Оскарження висновку з ОВД або відмови у видачі висновку.

Тема 6. Завершальна стадія процедури ОВД.

Екологічні умови, що містяться у висновку з ОВД. Післяпроєктний моніторинг.

Тема 7. Роль громадськості під час розробки та прийняття рішень стратегічного характеру, що мають вплив на довкілля.

Тема 8. Моніторинг фактичного впливу плану, програми на довкілля.

Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Теми практичних занять

Тема 1. Аналіз європейського законодавства з питань оцінки впливу на довкілля.
Тема 2. Порівняльний аналіз процедур екологічної експертизи, ОВНС та ОВД.
Тема 3. Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає внесенню до звіту з ОВД.
Тема 4. Процедура ОВД в ЄС та Україні.
Тема 5. Критерії якості звіту ОВД.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені

Самостійна робота

Курс передбачає самостійне опанування певних тем, для яких студентам надається додаткові матеріали у вигляді відеопрезентації, статей, посилань на сайти для ознайомлення з їх роботою, а також виконання індивідуального розрахункового завдання .

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Оцінка впливу на довкілля: впровадження природоохоронних практик та кліматичної політики ЄС. навч. посіб. – Суми : Сумський національний аграрний університет, 2021. – 152 с. https://jm.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/posibnik_1623674876.pdf
2. Пацева І.Г., Мельник-Шамрай В.В., Лук'янова В.В. Оцінка впливу на довкілля: навчальний посібник містить теоретичний матеріал для підготовки здобувачів вищої освіти екологічних спеціальностей. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка». 2022. – 168 с. https://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/8111
3. Волошина Н.О.. Волошин О.Г. Оцінка впливу на довкілля: навчальнометодичний посібник / Н.О. Волошина., Волошин О.Г. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. – 150 с. https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34907/Otsinka%20Vplyvu%20Na%20Dovkillia.pdf?sequence=1
4. Коваленко Ю. Л. Оцінка впливу на довкілля : конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання зі спеціальності 101 – Екологія) / Ю. Л. Коваленко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. – 46 с. http://eprints.kname.edu.ua/63172/1/2023%2023%D0%9B%20%D0%9E%D0%92%D0%94%20%D0%9B%D0%BA%20%20%20%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%AE%D0%9B.pdf

5. Чуб І. М. Оцінка впливу об’єктів будівництва та цивільної інженерії на навколишнє середовище : конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти всіх форм навчання зі спеціальності 192– Будівництво та цивільна інженерія) / І. М. Чуб, Т. С. Айрапетян ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. – 138 с. http://eprints.kname.edu.ua/62316/
6. Закон України “Про оцінку впливу на довкілля” від 23.05.2017р. №2059-VIII. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text
7. Сайт Європейської Комісії щодо оцінки впливу на довкілля https://ec.europa.eu/environment/eia/eia-legalcontext.htm

Додаткова література

1. Алексєєва Є. Популярний коментар до Закону України “Про оцінку впливу на довкілля” / Є. Алексєєва; за заг. ред. О. Кравченко. – Львів : Вид-во “Компанія “Манускрипт”, 2018. – 60 с. https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/Sylabus-PRAVO-EKOLOHICHNOYI-BEZPEKY.docx
2. Постанова КМУ від 13.12 .2017р. №1010 “Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об’єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля” https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1010-2017-%D0%BF#Text
3. Постанова КМУ від 13.12.2017р. №1026 “Про затвердження Порядку передачі документації для надання Висновку з оцінки впливу на довкілля” https://zakon.rada.gov.ua/go/1026-2017-%D0%BF
4. Постанова КМУ від 13.12 .2017р. №1026 “Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля”: https://zakon.rada.gov.ua/go/1026-2017-%D0%BF
5. Постанова КМУ від 13.12.2017р. №989 “Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля”: https://zakon.rada.gov.ua/go/989-2017-%D0%BF
6. Єдиний реєстр з ОВД URL:https://mepr.gov.ua/diyalnist/otsinka-vplyvu-na-dovkillya/yedynyj-reyestr-z-ovd/
7. “Відбудова України буде найбільшим внеском у підтримку глобального миру – промова Президента на Міжнародній конференції з питань відновлення України в Лугано”, 4 липня, 2022. https://www.president.gov.ua/news/vidbudova-ukrayini-bude-najbilshim-vneskom-u-pidtrimku-globa-76261
8. Climate Change and Land: an IPCC special report on climate change, desertification. Land degradation. Sustainable land management, food security, and greenhouse gas fluxes in terretrial ecosystems [P.R. Shukla, J.Skea, E. Calvo Buendia, V. Masson-Delmotte, H. -O. Portner, D.C. Roberts, P. Zhai, R. Slade, S. Connors, R.van Diemen, M. Ferrat, E. Haughey, S. Luz, S. Neogi, M. Pathak, J. Petzold, J. Portugal Pereira, P. Vyas, E.Huntley, K. Kissick, M. Belkacemi, J. Malley]. IPCC, 2019. 896 pages. *https://www.ipcc.ch/srccl/*
9. Sustainable development report 2022. From Crisis to Sustainable Development: the SDGs as Roadmap to 2030 and Beyond. Jeffrey Sachs, Guillaume Lafortune, Christian Kroll, Grayson Fuller and Finn Woelm 2022. Cambridg. 494 pages. *https://www.sustainabledevelopment.report/reports/sustainable-development-report-2022/*

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді екзамену (40%) та поточного оцінювання (60%).
Екзамен: письмове завдання та усна відповідь
Поточне оцінювання: виконання розрахункового завдання – 20% та дві поточні контрольні роботи – по 20%.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/

Погодження

Силабус погоджено

31.08.2024 р. Завідувач кафедри
Олексій ШЕСТОПАЛОВ

31.08.2024 р. Гарант ОП
Тетяна ТИХОМИРОВА